

99 arter vi møder i vores danske natur

Gå på opdagelse i 99 danske arter

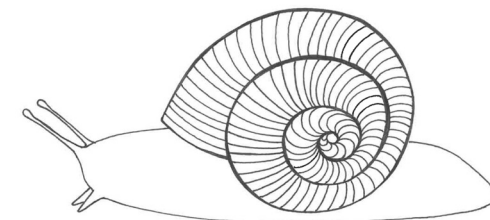
Tag børnene med ud og led efter 99 arter, som I kan finde i den danske natur. Arterne er valgt, fordi alle børn og unge burde lære dem at kende.

99 arter er et projekt lavet af Naturhistoriske Museum og Danmarks Naturfredningsforening med støtte fra Nordea-fonden. Som en del af projektet har de lavet en plakate med alle 99 arter, og det er den, vi har taget udgangspunkt i til dette hæfte. I hæftet har vi lavet en kort beskrivelse af alle arterne, så I kan blive lidt klogere på, hvad de er og kan. Hæftet kan I tage med tur, eller I kan bruge det til at tale om plakaten ud fra.

Farvelæg arterne

På Grønne Spirers hjemmeside kan I downloade kopiark med 16 udvalgte arter, som I kan printe og male: www.groennespirer.dk/99arter.

Læs mere om projektet 99 arter på www.99arter.dk. Her finde I også videoer om alle 99 arter.

Tekst og illustrationer: Pernille Rosenfeldt

Grønne Spirer, 2022.
Web: www.groennespirer.dk

1. Blæretang

Blæretang vokser på havbunden, og kan kendes på de store luftbobler i bladene. Boblerne fungerer lidt ligesom svømmevinger, der hjælper blæretangen med at holde sig oprejst i vandet.

2. Brandmand

Det her dyr bor i vandet og har hverken arme, ben, øjne eller ører. I stedet er brandmandens krop gennemsigtig, med lange røde tråde under. Brandmænd kan være meget smukke, og næsten ligne blomster i vandet, men hvis man rører dem, gør det ondt. De røde tråde er nemlig fyldt med gift, der brænder ligesom brændenælde, når den rammer huden. Er I nogensinde blevet brændt af brandmænd?

3. Sandorm

Sandorme bor under havbunden. Derfor ser man dem næsten aldrig. Dernede ligger de og spiser sand, for at få fat i de bittesmå stykker af dyr og planter, der gemmer sig i det. Resten af sandet ryger ud af sandormens numse. Derfor kan man nogle gange se bunker af sandpølser på stranden og på havbunden. Ser I sådan en, ved I, at der gemmer sig en sandorm i nærheden.

4. Stenskolopender

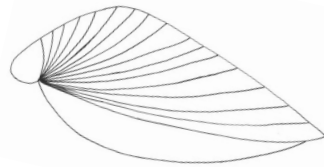
Hvis I løfter en sten i skoven, kan I være heldige at finde en skolopender. I skal være hurtige, for skolopenderen kan stikke af i fuld fart. Den kan nemlig have op til 34 ben og kan løbe både forlæns og baglæns. Hvilke dyr kan man ellers finde under en sten i skoven?

5. Søstjerne

Søstjernen har fået dens navn efter dens sjove form. Den har nemlig fem arme, som er formet ligesom takkerne på en stjerne. Armene er fyldt med sugekopper, som søstjernen kan bruge til at åbne muslinger, som den spiser.

6. Blåmusling

Blåmuslingen er et langsomt dyr, der ikke kan stikke af fra dens fjender. Den har heller ikke tænder eller klør til at forsvare sig med. I stedet har den en tyk hård skal til at beskytte sig. Blåmuslinger sidder tit i store flokke på sten og stolper under vandet.

7. Leopardsnegl

Leopardsneglen har fået sit navn, fordi den er gul med sorte pletter, ligesom en leopard. Ud over farven ligner den dog ikke en leopard. Leopardsneglen er nemlig lille og slimet ligesom andre snegle. Den har ikke noget sneglehus at gemme sig i, så om dagen gemmer den sig under blade og sten og kommer kun frem om natten. Hvis I vil se sneglen må I derfor lede under sten, blade og træstubbe, eller se efter dem med en lommelygte om natten.

8. Vinbjergsnegl

Vinbjergsneglen er Danmarks største snegl. Den har et stort flot hus på ryggen, som den kan gemme sig i, hvis ræve eller fugle prøver at spise den. I kan finde vinbjergsnegle hele sommeren, men om vinteren gemmer den sig for at holde varmen.

9. Gedde

På bunden af Danmarks søer gemmer gedden sig. Her ligger den mellem planterne, mens den venter på sit bytte. Den kan blive lige så stor som et otteårigt barn og har en mund fyldt med syllespidse tænder. Den jager heldigvis ikke mennesker, men spiser frøer, fisk, rotter og ællinger.

10. Skrubbe

Skrubben er en fisk, der er flad som en pandekage. Der er rigtig mange skrubber i Danmark, men vi ser dem sjældent. De kan nemlig skifte farve, så de kan skjule sig hvor som helst. Hvis I bader og mærker noget levende og næsten usynligt under fødderne, så er det måske en skrubbe I trådte på. Kender I andre dyr, der kan skifte farve?

11. Trepigget hundestejle

Den trepiggede hundestejle er en lille fisk med tre spidse pigge på ryggen. De tre spidse pigge gør, at mange rovdyr ikke har lyst til at spise den. Derfor har vi masser af trepiggede hundestejler i Danmark. Normalt ligger piggene ned, men hvis fisken bliver sur eller truet, kan den rejse dem op. Kender I andre dyr, der bruger pigge til at beskytte sig med?

12. Ål

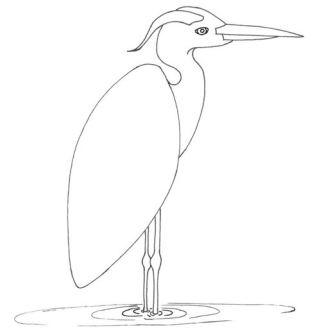
Ålen ligner lidt en slange, men er i virkeligheden en fisk. Selvom der er mange ål i Danmark, er ingen af dem født her. Alle danske ål bliver nemlig født i Sargassohavet ved Amerika, og kommer til Danmark som små larver. Her bruger de mange år på at vokse sig store og stærke, inden de vender tilbage til Amerika for at få unger.

13. Blishøne

Hvis I nogensinde har været ude at fodre ænder, svaner eller gæs, har I sikkert set en lille sort fugl med hvid pande imellem dem. Det er blishønen. Selvom det er en lille fugl, kan den lave en høj lyd. Hvis I går ved en sø eller en mose, kan I være heldige at høre blishønens kald, der lyder som en hammer, der bliver slået mod metal.

14. Fiskehejre

Fiskehejren kan man se stå stille som en statue langs de danske søer og vandløb. Her står den og kigger ned i vandet, mens den venter på, at der svømmer en fisk eller frø forbi. Når det sker, kan den lynhurtigt fange dem med sit lange næb og hals. Bagefter bruger den sine store vinger til at flyve væk med byttet.

15. Gøg

Gøgen er svær at få at se, men nem at høre. Man kalder den også "kukkeren", hvorfor mon? Gøgen er kendt for at lægge sine æg i andre fugles reder. Fugle bruger normalt alt deres energi på at bygge rede, udruge æg, finde mad til deres unger og sørge for at holde rovdyrene væk. Det er hårdt arbejde, som gøgen slipper for. Den lægger ét stort æg i andre fugles reder, så de tror, at det er deres unge. Men gøgeungen vipper de rigtige æg og unger ud, så den kan få al den mad, plejeforældrene kommer med.

16. Havørn

Havørnen er Danmarks største rovfugl. Fra vingespids til vingespids er den længere end højden på en voksen mand. I mange år har havørnen været forsvundet fra Danmark, men nu er den kommet tilbage flere steder. Vi passer godt på ørnene, så de ikke forsvinder igen. Derfor må man ikke gå tæt på havørnens rede, men hvis I er heldige, kan I se havørnen, når den er på jagt.

17. Husskade

Husskaden er en fugl, I sikkert har set før, da den bor både på landet og i byen, og er i Danmark både sommer og vinter. Det er en intelligent kragefugl med mørkeblå vinger, hvid mave og hvide vingespidser.

18. Hættemåge

Hættemågen har fået sit navn efter dens sorte hoved, der ligner lidt en hætte. Den har dog kun et sort hoved om sommeren. Om vinteren skifter den fjer, så hoved bliver hvidt, ligesom resten af dens krop.

19. Knopsvane

Danmarks nationalfugl er knopsvanen. Det vil sige, at fuglen kan bruges til at symbolisere Danmark. Den er med i HC Andersens eventyr om den grimme ælling, der vokser op i en andefamilie, men ender med at blive til en smuk svane. Kender I det eventyr?

20. Mursejler

Mursejleren er en lille fugl, der er en meget dygtig flyver. Faktisk er den så dygtig, at den kan flyve mens den sover. Når den er vågen, kan den flyve som en sand akrobat. Så hvis I ser en fugl, der i fuld fart kan lave de vildeste sving og drejninger, så har I måske fået øje på en mursejler.

21. Ringdue

Ringduen er Danmarks største due. Man kan kende den på den hvide plet på halsen, der har givet duen dens navn. Man kan også kende den på dens lyd, der oftest kommer som fem rullende toner ad gangen: "Een-stoor-feed-ring-duu."

22. Skarv

Rundt om i landet kan man nogle gange støde på områder med døde træer, der næsten ligner en spøgelsesskov. I toppen af træerne sidder der flokke af store sorte fugle. Fuglene hedder skarver, og selvom de ser uhyggelige ud, er de ikke farlige. Men deres lort ødelægger træerne. De lever af fisk, og er derfor gode til at dykke. Bagefter er de våde vinger for tunge at flyve med. Derfor kan man se fuglene sidde stille med spredte vinger, mens de tørrer dem.

23. Solsort

Solsorten er navngivet efter sin kulsorte farve, men i virkeligheden er det kun hanfuglen, der er sort. Hunfuglen er brun, så den bedre kan gemme sig. Har I mon set en hunsolsort?

24. Stor flagspætte

Hvis I går en tur i skoven, kan I nogle gange høre en lyd, der lyder som en, der slår på bongotrommer, eller slår meget hurtigt med en hammer. Det er lyden af spætten, der hakker hårdt og hurtigt i en træstamme. Det gør den enten for at fange insekter, eller for at bygge rede.

25. Strandskade

Strandskaden er sort og hvid ligesom husskaden, men har lange røde ben, et langt rødt næb og bor langs vandet. Strandskaden er nationalfugl på Færøerne, hvor rigtig mange af dem bor. Her kaldes fuglen for tjaldur.

26. Stær

Stæren er en lille mørk fugl, med hvide pletter og skinnende vinger. Vi kender den fra en gammel børnesang, "se den lille stær". Om efteråret samles stærene i kæmpestore flokke for at flyve syd på, de er nemlig trækfugle. Nogle gange kan en hel million fugle samles i én flok. En stæreflok kan lave det, man kalder "sort sol", når de i tusindtal næsten spærrer for aftensolen. Har I nogensinde set sort sol?

27. Tårnfalk

Tårnfalken har evnen til at stå helt stille i luften. Det gør den ved at vende hoved op mod vinden og så flyve fremad med præcis samme hastighed, som vinden blæser den bagud. På den måde ender den med at stå helt stille. Når tårnfalken står stille i luften, kan den med sit skarpe blik spotte mus og firben, som den kan fange og spise.

28. Admiral

Admiralen er en stor, farvestrålende sommerfugl, som vi ofte ser suge nektar i haven. Den lægger sine æg i brændenælderne, når æggene klækker, lever larverne af at spise brændenæleblade, indtil de er blevet store nok til at blive til sommerfugle. Har I set en sommerfugle-larve spise brændenælder?

29. Bedeguargalhveps

Bedeguargalhvepsen er en smuk lille rød, gul og sort galhveps. Galhvepsene har en fantastisk evne. De kan få træer, buske og planter til at danne små deforme udvækster, såkaldte galler, som fungerer perfekt som boliger til hvepsens larver. Bedeguargalhvepsen kaldes også rosenbladshveps, fordi den har udset sig rosens blade til sine sjove, hårde gallebolde. Kan I find galler på fx. roser, egeblade, bøgeblade eller grantræer?

30. Blodplet

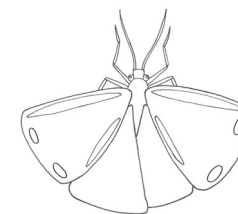
Blodpletten er en rød og sort natsværmer, der også flyver om dagen. Den lægger sine æg på den giftige plante Engbrandbæger. Æggene suger giften til sig, så natsværmeren inde i ægget også bliver giftig. Kender I andre giftige dyr?

31. Blå libel

I Danmark har vi flere forskellige slags guldsmede. En af dem er Blå libel, der har fået sit navn efter hannernes lyseblå farve på bagenden. Hunnerne har en flot gul farve i stedet. Guldsmedene er fantastiske flyvere og farlige rovdyr, der nemt spotter og fanger andre insekter, som de lever af. Guldsmedens unger kan ikke flyve, de vokser sig store nede i vandet.

32. Blåpandet pragtvandnymfe

Den blåpandede pragtvandnymfe bor langs de danske vandløb, hvor man kan se den sidde i sivene, eller flyve over vandet. Hele dens krop og vinger er dækket af mørke violette, blå og grønne farver. Vi har mange forskellige vandnymfer, som er nært beslægtede med guldsmedene, og ligesom dem lever deres "ungdomsliv" i vandet og først kommer op efter det sidste hamskifte.

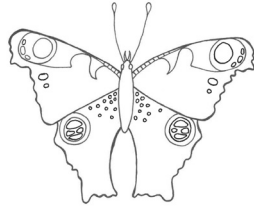

33. Brun bjørnespinder

Vi har 30 arter af bjørnespindere i Danmark, men brun bjørn, som den også kaldes, er den mest kendte. Det er en natsværmer med orange, sorte og hvide vinger. Navnet har den sikkert fået, fordi larven er brun, sort og behåret. Den er meget almindelig i Danmark, men man ser sjældent den smukke, voksne bjørnespinder, da den kun flyver om natten. Har I prøvet at lokke natsværmere til med en stærk lygte?

34. Daggåfugleøje

Daggåfugleøje er en sommerfugl, med et flot plettet mønster på vingerne. Mønsteret er dog ikke kun flot, men også rigtig smart. Mønsteret ligner nemlig store øjne. Hvis et rovdyr tror, sommerfuglens pletter er øjnene på et stort dyr, så tør rovdyret måske ikke at angribe.

35. Dobbeltbåndet svirreflue

Den dobbeltbåndede svirreflue er en flue med gule og sorte striber. Farverne gør, at den lidt ligner en hveps, men i virkeligheden er det bare en fredelig flue, der ikke kan stikke. Når et dyr prøver at ligne et andet og mere farligt dyr, kalder man det mimicry. Har I prøvet at forveksle en hveps med en flue?

36. Dødsflue

Dødsfluen har et dramatisk navn, men er i virkeligheden meget lille og slet ikke farlig. Dyret har fået sit navn, fordi den lægger sine æg på døde dyr. Når æggene klækker, kommer der fluelarver ud, som spise dyret. Når larverne er blevet store, bliver de til fluer, der flyver ud for at finde et nyt dødt dyr at lægge æg i.

37. Grøn sandspringer

Den grønne sandspringer er en lille grøn bille, der elsker sol og varme. Derfor kan man finde billen i en solstråle på en varm sommerdag enten i en lysning eller på en sandplet, hvor den kan sole sig. For mennesker er det en lille smuk bille, men små insekter ser den som en farlig dræber. Den er nemlig lynhurtig, med et stærkt og giftigt bid.

38. Gåsebille

Hver maj vrimler det frem med gåsebiller i Danmark, men mange af dem bliver hurtig spist af både insekter, fugle og pattedyr. Det er en lille brun bille med et mørkeblåt hoved, som i maj og juni kan findes i mange græsplæner.

39. Hovedlus

Det her dyr er nok ikke nogens yndlingsdyr. Hovedlusene lever nemlig af menneskeblod. Derfor bor de i menneskers hovedbund, hvor de suger blod. Når mennesker er tæt på hinanden, kan lusene kravle fra et menneske til et andet. Heldigvis kan lus fjernes med for eksempel en lusekam eller lusebalsam. Har I nogensinde haft lus? Hvordan føles det?

40. Lakrød møgbille

Det er måske ikke så sjovt at blive kaldt møgbille, men for den lakrøde møgbille er det et meget passende navn. Den bor nemlig i store lorte fra for eksempel køer og heste. Her lægger fluen også sine æg. Når æggene klækker, kommer der små larver ud, som lever af at spise lorten, indtil de selv er klar til at kravle ud og finde deres egen lort at lægge æg i.

41. Rød skovmyre

Den røde skovmyre er lillebitte, men den bygger hjem der er kæmpestore. Myretuer kan være 1,5 meter høje, og kan være hjem for 100.000 myrer, som samarbejder om at bygge og forsvare tuen, fodrer larverne og finde mad. Har I nogensinde set en myretue? Hvor stor var den?

42. Rødpelset jordbi

Den rødpelsede jordbi er en lille bi med et nuttet udseende. Hunbienen har en fin røde pels. Hannen har brun pels i stedet. Den rødpelsede jordbi er som de fleste af vores ca. 300 biarter enlige. Dette i modsætning til f.eks. honningbierne, som lever sammen i store familier. Den rødpelsede jordbi lægger sine æg i huler, den selv graver i løs jord. Hulen kan være en halv meter dyb.

43. Skorpiontæge

Skorpiontægen har fået sit navn efter det lange horn, den har på bagenden. Det ligner måske en brod til at stikke med, men i virkeligheden er det bare en snorkel. Snorklen bruger den til at trække vejret, mens den jager i mudder eller i vandkanten. Snorklen er ikke skorpiontægen eneste seje evne. Den kan også skifte farve, så den for eksempel ligner et vissent blad.

44. Stor gedehams

Stor gedehams er Danmarks største hveps og nært beslægtet med de almindelige gedehamse. Vi kalder dem oftest bare hvepse. Den er så stor, at den kan jage og spise mindre hvepse og sommerfugle. Gedehamse er sociale dyr, der lever sammen i hvepsebo, lavet af "papir", de fremstiller af trænav og spyt. De bygger i hule træer og vægge, men pas på, de ikke flytter ind hos jer. Hvis man ser en stor gedehams, skal man ikke røre ved den. Den kan nemlig godt finde på at stikke. Har I prøvet at blive stukket af hvepse?

45. Stor grøn løvgræshoppe

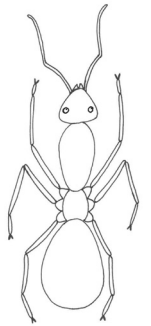
Den store grønne løvgræshoppe er smuk grøn og kan være svær at skelne i græsset. Græshopper er forunderlige dyr, der kan springe 100 gange deres egen længde. Det ville svare til, at en femårig kunne hoppe 100 meter op i luften. Hvis man går forbi en eng med højt græs, kan det lyde som om hele engen summer. Det er græshopperne, der gnider deres vinger så hurtigt mod hinanden, at det laver en høj lyd.

46. Stor kæmperovbille

Der findes ingen skorpioner i Danmark, men hvis man ser en kæmperovbille, kan man næsten tro, at man har set en skorpion. Den er nemlig stor, sort og kan løfte sin hale for at skræmme fjender. Selvom den kan se skræmmende ud, er den dog ikke farlig for mennesker.

47. Stribetæge

Stribetægen er en ny beboer i Danmark, der er kommet, fordi vejret er blevet varmere. Det er et lille insekt med flotte sorte og røde striber, som man ofte kan finde siddende i vilde i blomster.

48. Syvpletet mariehøne

Den syvplettede mariehøne er en flot rød bille med syv store pletter. Den er meget almindelig i Danmark. Måske har I endda prøvet, at en mariehøne landede på jeres arm eller hånd. Hvis den gør det, kan I styre, hvor den kravler hen, ved at vende og dreje hånden. Mariehønen kravler nemlig næsten altid opad. Har I prøvet at have en mariehøne siddende på hånden?

49. Sølvkræ

De fleste dyr finder man udenfor i naturen, men sølvkræ er faktisk lettest at finde inde i huset. Det er et lille sølvfarvet dyr, der elsker varme og fugtige rum. Derfor er den en særlig hyppig gæst på badeværelset. Det er faktisk et insekt, selvom den ikke har vinger. Den er nemlig fra før, insekterne udviklede vinger, og således et meget gammelt dyr.

50. Vandbænkebidere

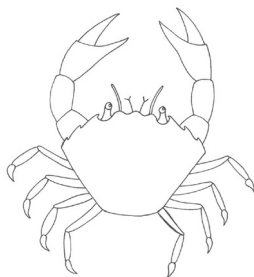
Vandbænkebidere ligner lidt den almindelige bænkebidere, men har længere ben og lever under vandet. Man kan finde den i søer og vandløb, hvor den lever af alger, døde dyr og rådne planter. Bænkebidere er krebsdyr med 14 ben, og på den måde passer vandbænkebidere fint i vandet.

51. Hestereje

Der er fyldt med hesterejer rundt om i Danmark. Det er en reje, som er mindre og mere grå end de rejer, man kan finde i supermarkedet. Man kan sagtens spise dem, men der skal mange til, før man er mæt. Om dagen gemmer den sig i sandet, men om natten er den ude og jage krebs og vandlopper.

52. Strandkrabbe

Strandkrabben er kendt for dens skarpe gribekløer og dens hårde skjold. Dem bruger den til at jage og forsvare sig med. Krabben lever på havbunden, men den kan godt finde på at komme på land til et kort besøg. Har I prøvet at fange krabber og holde dem med en finger på hver side af skjoldet?

53. Almindelig væggelav

I naturen kan to forskellige arter nogle gange finde på at hjælpe hinanden for at overleve. Det er netop sådan, lav er opstået. Udefra ligner væggelaven en enkel gul flad plante, der vokser som store pletter på sten og træer. I virkeligheden er det en alge, der vokser sammen med en svamp. Algen fodrer svampen, til gengæld beskytter svampen algen mod udtørring. På den måde vinder begge arter ved at arbejde sammen. Kender I andre arter, der hjælper hinanden?

54. Hederensdyrlav

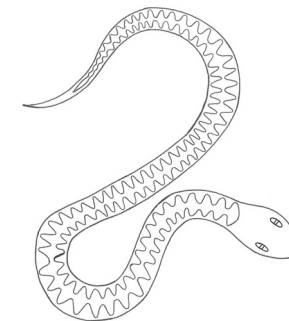
Hederensdyrlav har fået sit navn, fordi det kan vokse langt oppe nordpå, hvor det bliver spist af rensdyr. Man kan dog også finde hederensdyrlav i Danmark, hvor det vokser som små hvide klumper i klitter og på heder. Lav er i virkeligheden en svamp og en alge, der samarbejder.

55. Plænekransemos

Plænekransemos er en blød grøn mos med små røde stængler på. Man kan tit finde den i haver, skove og vejkanter. Hvis I finder en stor plet, kan I prøve at tage skoene af og mærke den med jeres bare fødder. Denne mosart føles nemlig dejlig under fødderne.

56. Hugorm

Hugormen er den eneste giftige slange i Danmark. Man kan genkende den på dens grå farve og zigzagmønster på ryggen. Hugormen bider sjældent mennesker, for den vil hellere flygte. Det er dog en god ide at holde afstand, for hvis den føler sig truet, kan den godt finde på at angribe.

57. Lille vandsalamander

Salamanderen ligner lidt et firben med lang hale, men den er en padde i familie med tudser og frøer. Måske er det derfor, den lever i og ved vandhuller det meste af tiden. Om vinteren søger den på land og overvintre under sten og stammer eller i jordbunden.

58. Skrubtudse

Skrubtudsen ligner lidt en frø, men den er større og mere rynket, og den kravler mere end den hopper. Den er kendt for sin specielle jagtteknik, hvor den skyder sin lange tunge hurtigt ud af munden, og bruger den til at fange insekter med.

59. Stålmorm

Stålmormen ligner en slange men er faktisk en øgle, nærmest som et firben uden ben. Hvis stålmormen bliver fanget, kan den tabe den bagerste halvdel af kroppen og så flygte med den forreste del.

60. Egern

Egernet er en sand træakrobat, der lynhurtigt kan klatre op ad de sværeste træstammer og elegant svinge sig fra træ til træ. Man kan kende den på den store, flotte og pjuskede hale, som den bruger til at styre med.

61. Grævling

Grævlingen er et stort rovdyr, der findes de fleste steder i Danmark. Alligevel ser man den sjældent, da den kun er ude og jage om natten. Grævlingen har hvide og sorte striber i ansigtet og bor ligesom ræven i jordhuler.

62. Hare

Haren ligner lidt en kanin men har længere øre og bagben. De lange bagben gør, at haren er Danmarks hurtigste dyr på land. Den kan nemlig løbe lige så hurtigt, som bilerne kører på landevejen.

63. Marsvin

I Danmark har vi to dyr, der hedder marsvin. Det ene er et lille pjusket kæledyr, og det andet er en lille hval, der bor ude i havet. I kan være heldige at se hvalens rygfinne stikke op af vandet, når den svømmer.

64. Muldvarp

Muldvarpen bor under jorden, så man ser den ikke så tit. Til gengæld kan man mange steder se muldvarpeskud, som er bunker af den jord, muldvarpen fjerner, når den graver gange under jorden. Den spiser regnorme, som uforvarende falder ned i dens gange. Har I nogensinde set et muldvarpeskud?

65. Pindsvin

Det her dyr har man ikke lyst til at kramme eller klappe, selvom det ser sødt ud. Pindsvinet er nemlig dækket af spidse pigge i stedet for pels. Når pindsvinet bliver bange, ruller det sig sammen og stritter med piggene. Så kan ræve og andre rovdyr ikke spise den.

66. Ræv

Ræven er et rovdyr, der bor både på landet og i byen. Begge steder graver den en hule, hvor den sover om dagen. Om natten tager den ud og jager. Hønseejere skal passe godt på ræven, for den vil nemlig gerne stjæle høns, når den kan komme til det. En byræv går nu heller ikke af vejen for en spændende skraldespand med madaffald.

67. Rødmus

I Danmark har vi mere end 10 forskellige slags mus, vi inddeler dem hovedsageligt i ægte mus og studsmus. Studsmusene har korte haler og korte næser. Rødmusen er sådan en lille rødbrun studsmus med hvid mave. Den kan få omkring 20 unger om året, men mange af dem bliver hurtigt spist. Der er nemlig rigtig mange dyr, der godt kan lide at spise rødmus. Hvilke dyr tror I det kan være?

68. Rådyr

Rådyret er den mest almindelige med også mindste hjort i Danmark. Om sommeren har den en glat rødbrun pels, men om vinteren bliver den byttet ud med en tykkere, gråbrun vinterpels. Udover rådyr har vi dådyr, sikahjort og kronstyr.

69. Spættet sæl

Den spættede sæl er den mest almindelige af vores to danske sælarter, den anden danske sæl er gråsælen. Sæler er faktisk pattedyr med pels og unger, der dier, men de er tilpasset livet i og ved vandet. Derfor kan man nogle steder se dem ligge og solbade på stranden eller se et nysgerrigt sælhoved stikke op af vandet, for at se sig omkring. På land ser sælerne måske lidt klodsede ud, men nede i vandet er de hurtige og elegante jægere.

70. Almindelig engelsød

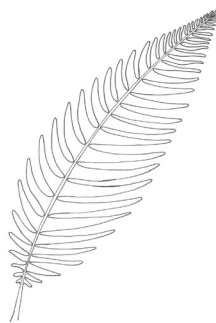
Almindelig engelsød er en smuk bregne, man kan finde på fugtige og skyggefulde steder. Bregnen er en særlig plante, for den ser nemlig ud på næsten samme måde, som den gjorde for 400 millioner år siden, uden flotte blomster eller sjove frø. Derfor er der dinosaurer, der har gået rundt og spist bregner magen til dem, man kan finde i dag.

71. Almindelig gedeblad

Almindelig gedeblad kaldes også kaprifolie og har smukke, velduftende blomster. Almindelig gedeblad er en lian med fine hvide blomster, der snor sig op ad træer. Når den snor sig rundt om et træ, snor den sig altid med uret. Kender I forskellen på med og mod uret?

72. Almindelig kællingetand

Kællingetand lyder måske ikke så kønt, men i virkeligheden er det navnet på en meget smuk gul blomst. Om sommeren kan man se den på enge, i klitter og ved vejkanten.

73. Almindelig røllike

Røllike er en lille plante med store skærme sat sammen af mange små hvide blomster. Der findes mange forskellige skærmplanter i Danmark, prøv om I kan se de mange små blomster, som skærmen består af. Røllikes blade er lette og bløde og ligner næsten fjer. Der er en olie i bladene som dræber bakterier. Derfor putter nogle fugle dem i deres reder, for at holde bakterier væk. Hvad gør vi mennesker for at holde bakterier væk?

74. Ask

Asketræet er et stort træ, som man kan finde i mange skove. I nordisk mytologi er asken helt særlig. Verdenstræet, Yggdrasil, er nemlig en ask. I nordisk mytologi er Yggdrasil, det træ der forbinder menneskenes og gudernes verden.

75. Burrenerre

Måske har I efter en tur i skoven prøvet at jeres tøj eller hår var fyldt med små piggede kugler, der var meget svære at få af. Det er burrenerrens frø. Selvom det kan være lidt irriterende for os, er det rigtig smart for burrenerren, at dens frø klistrer sig til de dyr og mennesker, der går forbi. På den måde kan frøene nemlig blive spredt fra et sted til et andet.

76. Ene

Vi har faktisk kun tre oprindeligt danske nåletræer. Den ene af dem er enen. Enen er et busket nåletræ, med meget spidse nåle, der gør ondt at stikke sig på. Dens kogler ligner små sorte bær, men de smager rigtig dårligt rå. Nogle gange kan det til gengæld smage godt med en lille smule i en stor gryderet. Derfor kan man bruge enebær som et krydderi, ligesom peber eller chili, der heller ikke smager godt for sig selv. Kender I sangen om at gå rundt om en enebærbusk?

77. Engelsk græs

Engelsk græs er en lille blomst, der ligner et græsstrå med en kugle af små lilla blomster på toppen. Man kan tit finde den i græsset tæt på havet, da blomsten vokser, der hvor der er salt. Af samme grund lever den fint i oversaltede græsrabatter langs vejen.

78. Hvid anemone

Den hvide anemone er et sikkert forårstegn. Mange steder i Danmark bliver hele skovbunden dækket af et hvidt tæppe af anemoner i foråret. De springer ud, inden træernes blade skygger for meget på skovbunden. Kender I andre blomster, der kommer tidligt på foråret?

79. Hyld

"Hyldemor, hyldemor om forlov, må vi tage en bid af din skov?" Sagnene fortæller om den gamle, krogede hyldemor, at hun beskytter det hus, hun vokser ved og fortryller alle med sin duft. Duften kommer fra hyldetræets store skærme, fyldt med små hvide blomster. Dem bruger vi til at lave den klare gyldne hyldebomstsaft. Om efteråret bliver skærmene af blomster til skærme af sorte bær, som vi bruger til at lave hyldebærsaft, som man kan drikke varm om efteråret og vinteren. Har I prøvet at smage enten hyldebomstsaft eller hyldebærsaft?

80. Kæmpebjørneklo

Kæmpebjørnekloen er en flot stor blomst, med hvide skærme. Selvom den er flot, skal man ikke røre ved den, for planten er meget giftig og kan give udslet. Man kan kende den på dens hvide skærme og dens store størrelse. Den kan nemlig blive op til fem meter høj med en halv meter brede skærme.

81. Liden klokke

Klokkeblomsten er en lille fin plante med blomster, der ligner små blå klokker. Bierne elsker den, og man kan tit se en bi sidde med hele hoved inde i den klokkeformede blomst. Prøv at lægge jer med øret helt tæt på, kan I høre de små klokker ringe?

82. Mirabel

Mirabeltræet er vores vilde blomme med lækre røde og hvide frugter. Mirabellen blomstrer tidligt, og de hvidblomstrende træer ses overalt om foråret, både på landet og tættere på byen. Træernes lækre frugter kan spises direkte fra træet eller laves til syltetøj. Dyr og fugle har også stor glæde af frugterne.

83. Mælkebøtte

Mælkebøtten kender de fleste, men vidste I, at vi i Danmark har over 300 forskellige slags mælkebøtter? Selvom blomsten er fin, og de hvide frøstande er sjove at puste, er mælkebøtten upopulær blandt haveejerne, da den konkurrerer med græsset i græsplænen. Har I prøvet at bruge mælkebøtter i salat, pandekager, suppe eller som gule blade i isterninger?

84. Revling

Revling er en plante, der vokser langs jorden som et tæppe. Imellem bladene sidder der små sorte bær. Bærrene smager surt, men i gamle dage spiste man dem alligevel som medicin.

85. Rundbladet soldug

I har måske hørt om de kødædende planter i junglen, men vi har faktisk også nogle kødædende planter i Danmark. En af dem er soldug. En kødædende plante lyder måske farlig, men bare rolig, planten spiser kun bittesmå insekter. Fordi soldug får sin næring fra insekter, kan den leve i meget næringsfattige moser.

86. Rynket rose

Rynket rose er også kendt som hyben, på grund af de søde hybenfrugter, som busken får om sommeren. Dem kan man bruge til at lave marmelade. Om foråret har busken flotte lyserøde blomster i stedet. Man kan finde rynket rose langs vandet, da den er hårdfør og kan tåle det vilde vejr ved havet.

87. Stilk-eg

Stilk-egen er det almindeligste egetræ i Danmark. Egene kan blive op til tusinde år gamle, og vores ældste egetræer groede allerede i vikingetiden. Egen har stor betydning for vores økosystemer, da op mod 1000 andre danske arter er tilknyttet egen. Både laver, insekter, fugle og svampe. Egetræ er holdbart, og vi bruger egetræ til både gulve, møbler, tøndes og redskaber.

88. Stor nælde

Stor nælde, eller brændenælde, kender de fleste. I kender den sikkert mest fra, at det svier, hvis man rører den. Det er fordi, kanten af brændenældebladet er fyldt med små giftige hår. Derfor brænder man sig heller ikke, hvis man kun rører midten af bladet. Har I nogensinde brændt jer på en brændenælde? Hvordan føles det?

89. Tagrør

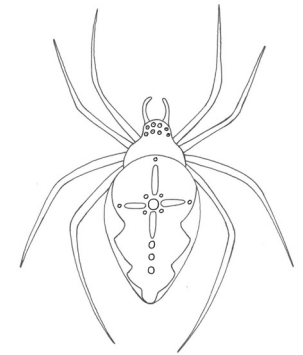
Tagrør er en slags græs, der kan blive fire meter højt. Det er højere end to voksne mænd, der står på skuldrene af hinanden. Man kan finde dem i vandkanten ved søer og åer.

90. Ålegræs

Nedenunder havet kan man nogle gange støde på kæmpestore græsenge, ligesom dem man kan finde på land. Engene er lavet af ålegræs, der er en græslignende plante, som har lært at vokse under vandet. Undervandsengene er vigtige for havbunden, da der bor rigtig mange andre arter i ålegræsset.

91. Korsedderkop

Korsedderkopen har fået sit navn efter det lille hvide kors, som den har på ryggen. Man finder tit korsedderkopen i midten af sit fine edderkoppespind, som den bruger til at fange insekter.

92. Mejeredderkop

Mejeredderkopen er et af de dyr, der helst vil bo indenfor i vores huse. I virkeligheden hører arten nemlig til længere sydpå, men den har overlevet at flytte nordpå ved at flytte ind i menneskenes varme huse. Mejeredderkopen har lange tynde ben ligesom stankelbenet. Mens stankelbenet er et insekt og har vinger og kun seks ben, har mejeredderkopen otte ben og er en spindler.

93. Skovflåt

Hvis I er ude og lege i det høje græs om sommeren, er det en god ide, at I tjekker jer for flåter, når I kommer hjem. Skovflåter elsker nemlig at bide sig fast på mennesker og suge deres blod. Hvis der sidder en skovflåt på jer, skal I bede om hjælp til at fjerne den, så den ikke smitter jer med sygdomme. Er I nogensinde blevet bidt af en skovflåt?

94. Zebraedderkop

Zebraedderkopen har fået sit navn efter sine striber. Ligesom andre edderkopper laver den edderkoppespind, men den bruger kun spindet til at bo i og ikke til at fange insekter med. I stedet jager zebraedderkopen ved at springe efter sit bytte. Zebraedderkopen kan nemlig springe langt og hurtigt.

95. Almindelig stinksvamp

Stinksvampen har fået sit navn efter sin grimme lugt. Det er en lille hvid svamp med en brun og slimet top, der lugter råddent. Lugten skal tiltrække fluer, som kan transportere svampesporer til nye steder.

96. Gul bævresvamp

På træstammerne i skoven kan I finde en svamp, der ligner en klump gult og krøllet stof. Det er den gule bævresvamp. Den er lettest at få øje på om vinteren, da den tørrer ind til en lille orange skorpe om sommeren.

97. Heksesækdug

Nogle gange kan man støde på et birketræ, hvor trætoppen er fyldt med grenklumper, der ligner fuglereder. De kommer, når træet bliver angrebet af svampen heksesækdug, der tvinger træet til at lave klumper af små pjuskede grene, som svampene kan bo i.

98. Nisseskæg

Om vinteren kan man nogle gange se en død gren, fyldt med lange hvide hår. Det ligner næsten skæg. Derfor har svampen, der laver de lange tynde tråde, også fået navnet nisseskæg.

99. Rød fluesvamp

Den røde fluesvamp er en flot rød svamp med hvide pletter. Den er meget giftig ligesom dens nære slægtninge grøn fluesvamp og hvid fluesvamp.

